

**Když si dobře nezapneme první knoflík, už se dobře neoblečeme (Goethe),
aneb o tom, jak je důležité přesně definovat, o co jde**
(Několik poznámek - Radim Valenčík)

Omlouvám se za to, že následující text má podobu několika narychlo psaných poznámek.

1. Vždy je důležité přesně definovat objekty, s nimiž teoreticky pracujeme. V našem případě např. - co je to vlastně systém penzijního pojištění, proti jakému riziku pojišťuje, resp. co je pojistnou událostí v tomto systému?
2. Domnívám se - a to je jedna ze zásadních otázek -, že pojistnou událostí je případ, kdy člověk v důsledku procesu narůstajícího věku ztrácí (z různých příčin) schopnost získat prostředky k zabezpečení svého důstojného života formou produktivní (výdělečné) činnosti.
3. Z toho pak vyplývá, že hlavní typ solidarity, o který v systému jde, je solidarita mezi těmi, kteří chtějí a mohou být produktivně činní i ve vyšším věku (u kterých pojistná událost nenastala) a těmi, kteří nemohou či nechtějí (nemohou, protože jsou již psychicky vyčerpaní v daném oboru zaměstnání) získat prostředky formou produktivní činnosti.
4. A z tohoto pak vyplývá, že čím silnější motivace do systému dáme (a to pro všechny zúčastněné) k prodloužení horizontu i zenitu produktivního uplatnění, tj. čím více bude systém zásluhový, tím bude i solidárnější, pokud jde o tento hlavní typ solidarity. (Solidaritu mezi těmi, kteří si dostatečnými příjmy v plně zásluhovém systému vytvořili dostatek prostředků na tento hlavní typ pojištění, a těmi, kteří nikoli, je třeba řešit mimo pojistný systém a z jiných zdrojů, např. formou jednotné dávky vyplácené po splnění určitých podmínek.)
5. Pak můžeme uvažovat např. o následujícím:
 - Systém nemusí mít nastavenou hranici odchodu do důchodu.
 - Z hlediska plné zásluhovosti by se mělo uvažovat i časové rozlišení odvodů do systému (reálná hodnota peněz v čase).
6. Do budoucna pak můžeme uvažovat o tom, jak důležité je racionální projektování celoživotní dráhy profesního uplatnění, jakou roli zde má vzdělání na všech stupních, jakou roli mají profesní organizace, jaké možnosti nadstandardních forem zdravotního pojištění takové motivaci odpovídají, jaké jsou možnosti přechodů mezi profesemi apod.
7. Perspektivně jde o to, aby **průběžný systém představoval nejspolehlivější formu úspor pro financování poproduktivního období života člověka.**
8. Reformování systému tímto směrem je dlouhodobou záležitostí, přesahuje jedno volební období a předpokládá důsledné „prokomunikování“ dané problematiky s odbornou sférou i veřejností tak, aby se vědělo, o co jde, a jaké jsou záruky trvalé stability systému.

Odkazy na některé materiály, kde je rozpracováno podrobněji či v širším kontextu:

<http://radimvalencik.pise.cz/991-jake-reformy-a-proc-8-penzijni-system.html>

<http://radimvalencik.pise.cz/1000-jake-reformy-a-proc-9-jeste-k-penzim.html>

a další materiály na

<http://radimvalencik.pise.cz/archiv/>

v rámci seriálu „Jaké reformy a proč“, zejména

<http://radimvalencik.pise.cz/1387-jake-reformy-a-proc-132-konference-1-krok.html>

o přípravě čtyř navazujících konferencí 2014-2017 na VŠFS